

Manguelova *Zgodovina branja* je vsekakor knjiga, ki nam doma in v šoli pomaga prepričevati mlade o pomenu branja in z bogato zgodovino bralnih izkušenj v različnih obdobjih in na raznih celinah osmisлити pouk branja.

Meta Grosman

BOOKBIRD 2005, 2006, 2007

Leta 2005 sta postali glavni urednici revije *Bookbird*, strokovnega glasila IBBY, mednarodne zveze za mladinsko književnost, irski urednici Valerie Coghlan, bibliotekarka na Chirch of Ireland College of Education v Dublinu, in Siobhán Parkinson, pisateljica za mladino in odrasle ter profesionalna urednica. Ostali člani uredništva so iz mednarodnega prostora. Novo uredništvo si je zadalo za cilj, da *Bookbird* sicer obdrži akademsko raven, poskuša pa s svojo vsebino doseči tudi širšo publiko, ki jo zanima mladinska književnost. Tako so povabili k sodelovanju vse, ki lahko kaj posebej zanimivega iz svojega okolja prenesejo drugim. Posamezne številke revije naj ne bi bile več tematske, ampak odprte za katero koli temo, kar naj bi prispevalo k večji zanimivosti in živosti revije. Sicer pa so prispevki v posameznih številkah najpogosteje še vedno zaokrožali neko temo.

Tako je v **prvi številki** objavilo več avtorjev prispevke, v katerih so predstavili svoj odnos do tistih tem v mladinski literaturi, ki lahko vzbujajo nestrinjanje in pomisleke. Carole Scott v svojem prispevku *A Challenge to Innocence. 'Inappropriate' Picturebooks for Young Readers* (Izziv nedolžnosti. 'Neprimerne' slikanice za mlade bralce) analizira knjige za otroke, v katerih nastopajo gr-

di, tudi od staršev zavrtnjeni otroci, smrt je prikazana kot nekaj plehkega, telo in njegovo delovanje sta opisana groteskno, prikazan je mučni položaj brezdomnih, zapuščenih in razcapanih otrok. Kje so meje tega, kaj je za otroke sprejemljivo in kaj ne, skuša prikazati na konkretnih slikanicah: Dorte Karrebaek: *Mester Jaegeren*. Copenhagen: Forum, 1999; Claude Ponti: *Okilélé*. Paris: Lutin poche de l'école de loisirs, 2002; Christopher Raschka: *Arlene Sardine*. New York: Orchard Book, 1998; Maurice Sendak: *We're All in the Dumps with Jack and Guy*. New York: Harper Collins, 1993.

Z vprašanjem *How Much Cruelty Can a Children's Picturebook Stand?* (Koliko krutosti lahko prenese otroška slikanica?) se ukvarja Horst Künemann, profesor estetike in vizualnih komunikacij na univerzi Carla von Ossietzkyja v nemškem Oldenburgu, in sicer ob ilustracijah Wolfa Erlbrucha v knjigi *Die Menschenfresserin* (Ljudožerka). Originalna izdaja v francoščini z naslovom *L'ogresse en pleurs*, katere avtorica teksta je Valérie Dayre, je izšla leta 1996 pri Éditions Milan/Peter Hammer.

Pisateljica Elizabeth Laird v prispevku *Stories from the Source of the Nile* (Zgodbe s krajev ob izviru Nila) opiše svoje potovanje in zbiranje ljudskih pripovedi v Etiopiji. Projekt v deželi ob Modrem Nilu, ki ga je spodbudil British Council, v deželi z raznoliko kulturo in bogato zakladnico ljudskega izročila, je bil zanimiv izziv tako za zbirateljico kot tudi za vse domačine, ki so sodelovali.

V prispevku *Trash Aesthetics and Utopian Memory* (Estetika odpadkov in utopičen spomin) se Kerry Mallan loti stvari, odpadkov, ki so del našega vsakdana, ki so vseokrog nas, v naših domovih, v našem okolju, na računalniških mizah in tudi v knjigah za otroke. Odpadki so lahko sredstvo za grajanje družbe naraščajočega potrošništva in grajanje družbe socialne neenakosti. Lahko pa

predstavljajo drugačno estetiko, na katero želi opozoriti v dveh avstralskih slikanicah: Tohby Riddle: *The Tip at the End of the Street* (Smetišče na koncu ulice). Sidney: Harper-Collins, 1996 in: Shaun Tan: *The Lost Thing* (Izgubljena stvar). South Melbourne: Lothian, 2000. Prva zgodba, v kateri je star možak, ki ga otroka odkrijeta na odpadku, prava zakladnica zgodb in pozabljenih pesmi iz preteklosti, za večino odraslih pa le nekaj, kar sodi na smetišče preteklosti, in druga zgodba, v kateri deček išče prostor za izgubljene stvari, povesta, da otroci, ki se čudijo temu, kaj vse ljudje zavržejo, najdejo v odpadkih še vedno kaj zanimivega, so torej še vedno občutljivi za stvari, ki so pri odraslih že izgubile vrednost. In to dejstvo vliva upanje za prihodnost.

Barbara Scharioth, direktorica Mednarodne mladinske knjižnice (Internationale Jugendbibliothek) v Münchnu, predstavi v prispevku *Researching Children's Literature in Germany* (Raziskovanje mladinske literature v Nemčiji) ustanove in publikacije, ki se v Nemčiji ukvarjajo z znanstvenim raziskovanjem mladinske književnosti. Navedene ustanove in publikacije so vrhunske tudi v svetovnem merilu.

V rubriki *Children's Literature Awards Around the World* (Nagrade za mladinsko književnost po svetu) je Tim Wynne-Jones predstavil nagrade, ki se podeljujejo v Kanadi.

V rubriki *Books on Books. Professional Literature Reviews* (Knjige o knjigah. Pregled strokovne literature) predstavi Barbara Scharioth pomembnejše strokovne knjige iz različnih držav.

V rubriki *Focus IBBY*, ki je namenjena tekočim dogodkom, povezanih z delovanjem IBBY, so zbrani vtisi z 29. kongresa IBBY, ki je bil septembra 2004 v Cape Townu v Južni Afriki.

Prispevki v **drugi številki** so osredotočeni na prevajanje mladinske literature.

Njihov namen je poudariti prepričanje, da knjige pripomorejo k boljšemu medsebojnemu razumevanju. To pa seveda ne pomeni, da naj bi otroci slišali iste zgodbe in brali iste knjige, temveč da bi ob poslušanju in branju spoznali, da imajo sicer posamezne nacionalne literature veliko skupnega, a tudi različnega. Dela, ki so vezana na drugo regionalno področje in na drugačno kulturo, pripomorejo k objektivnosti in mednarodni kulturni izmenjavi.

Prevajalka Miki Kobayashi obravnava v svojem prispevku *Which US Picturebooks Get Translated into Japanese?* (Katere slikanice iz ZDA so prevedene v japonščino?) kriterije, po katerih izbirajo knjige za prevode. Primerjavo je naredila med slikanicami, ki so prejele nagrado Caldecott v devetdesetih letih prejšnjega stoletja in so bile prevedene, in tistimi, ki niso bile prevedene za japonske otroke. Pokazalo se je, da ima japonska družba podobno idealizirano predstavo o otroštvu, kot je značilna za ZDA, kar je odločilno tudi pri izboru za prevode.

Ciara Ní Bhroin, ki predava angleško literaturo na Marino Institut of Education v Dublinu, j v prispevku *Championing Irish Literature* (Prvovrstna irska literatura) podala, kot sama pravi v podnaslovu, postkolonialno kritiko prevoda zgodbe o irskem junaku *Cuchulainn of Muirthemne* v hiberno-angleški jezik (angleški dialekt, ki ga govorijo na Irskem in je vplivan z irskim jezikom). Prevod Lady Auguste Gregory (1852 – 1932) je iz leta 1902 in je bil namenjen šolarjem. Z današnje perspektive je treba na to zgodovinsko pomembno delo za mlade gledati drugače, saj so se vrednote, ki so se poudarjale v literaturi za mlade od preloma 19. v 20. stoletje do danes, precej spremenile.

Dela afriških in med njimi tudi etiopskih pisateljev so že desetletja podvržena cenzuri. Za izražanje kritike so zato razvili pisanje, pri katerem se lahko izražajo

na dveh ravneh, na površinski, ki je politično korektna, in na prikriti, kjer skrito izražajo svoj protest. Etiopski mladinski pisatelj Michael Daniel Ambatchew v prispevku *Political Protest in Shitaye* (Politični protest v knjigi *Shitaye*) razkrije politični podtekst v sodobni zgodbi za otroke. Zgodbo dekleta Shitaye, ki je izšla leta 2003, je napisal Tesfaye Gebre-Mariam, ki je član skupine 'Pisatelji za etiopske otroke'.

Od grških knjig za otroke se je v preteklosti pričakovalo, da bodo pri mladih spodbujale občutek nacionalne identitete. Sodobna mladinska literatura, ki tudi promovira utrjevanje nacionalne samozavesti, hkrati opozarja in seznanja mlade tudi z drugimi kulturami. Meni Kanatsouli in Theodora Tzoka to prikažeta z izbranimi sodobnimi grškimi mladinskimi knjigami v prispevku *Embracing Multiculturalism through Understanding 'Greekness'* (Sprejemanje multikulturalnosti skozi razumevanje 'grškosti').

V prispevku *Visual Narratives across Cultures* (Vizualno pripovedništvo o kulturah) predstavi Penni Cotton medmrežni projekt evropskega šolskega izobraževanja The European School Education Training Course, ki spremlja medmrežni projekt zbirke evropskih slikanic (The European Picture Book Collection) centra za raziskovanje mladinske književnosti (National Centre for Research in Children's Literature) iz Roehamptona v Veliki Britaniji. S tem projektom naj bi pomagali učiteljem, staršem in otrokom premagovati jezikovne pregrade pri seznanjanju z drugimi kulturami.

Ann Lazim predstavi v prispevku *The CLPE Poetry Award* (Nagrada CLPE za poezijo) nagrado, ki jo je ustanovil jezikovni center osnovnega izobraževanja (Centre for Language in Primary Education) iz Londona z namenom, da promovira poezijo za otroke, področje

mladinske literature, ki ga druge nagrade pogosto spregledajo.

V rubriki *Books on Books* je zopet predstavljenih nekaj zanimivih strokovnih knjig, rubrika *Focus IBBY* pa med drugimi novicami in poročili že napoveduje 30. kongres IBBY leta 2006 na Kitajskem.

Naslovnica in prvi prispevek **tretje številke** sta posvečena preminulemu uglednemu umetniku, ilustratorju Maxu Velthuijsu. Prispevek *In Memoriam Max Velthuijs (1923 – 2005)* (Maxu Velthuisu v spomin) je napisal Jeffrey Garrett, predsednik žirije za Andersenovo nagrado.

Avstralki Elizabeth Bullen in Elizabeth Parsons sta v prispevku *Cultural Orienteering. A Map for Anthony Browne's Into the Forest* (Kulturna usmerjenost. Analiza slikanice *V gozdu* Anthonyja Browne) predstavili in označili Brownovo slikanico kot znova povedano nova predstava o otroštvu in so pokazane pasti in nevarnosti, na katere morajo biti pozorni današnji otroci.

Vivian Yenika-Agbaw v prispevku *Revising Traditional Practices in Two African Picturebook Folktales* (Spreminjanje tradicionalnih navad v dveh afriških slikaniških ljudskih pripovedih) kritično razmišlja o odnosu do tradicije v sodobni afriški mladinski literaturi.

Helen T Frank v prispevku *Translating the Animal Kingdom. Australian Titles in French* (Prevajanje živalskega kraljestva. Avstralski naslovi v francoščini) analizira številne prevode avstralskih knjig o živalih v francoski jezik. Pozornost osredotoča na prevode naslovov in pojasnjuje, kdaj in zakaj so ti dobesedni in kdaj in zakaj so prilagojeni francoskemu mlademu bralcu.

Nina Christensen v prispevku *Good Company* (Dobra družba) obširno in z veliko naklonjenostjo predstavi novo izdajo mednarodne enciklopedije mla-

dinske literature v redakciji Petra Hunta (*International Companion Encyclopedia of Children's Literature*. London: Routledge, 2004. 2. izd. Vol. 1&2.).

Jant van der Weg v prispevku *Friesland: Awards and Quality* (Frizija: Nagrade in kakovost) poudari pomen kvalitetne mladinske literature. K dvigu kakovosti pripomorejo tudi domače in mednarodne nagrade. Trdi, da je le kvalitetna mladinska literatura dober promotor 'majhne' literature.

Med strokovnimi knjigami v rubriki *Books on Books* predstavlja Werner Küffner knjigo **Marjane Kobe: 'Vedež' in začetki posvetnega mladinskega slovstva na Slovenskem 1778 – 1850**. Maribor: Mariborska knjižnica, Revija *Otrok in knjiga*, 2004.

V **četrti številki** so predstavljena dela za mlade nekaterih pomembnih sodobnih ustvarjalcev.

Jorge Carvalho in Fernando Fraga de Azevedo predstavljata v prispevku *El traje nuevo del rey* novo interpretacijo *Cesarjevih novih oblačil* španskega pisatelja Xoséja Ballesterosa in portugalskega ilustratorja Joãja Caetana.

Marina Debattista predstavi izjemne zgodbe za otroke Eugèna Ionesca v prispevku *Eugène Ionesco's Writings for Children* (Pisanje za otroke Eugèna Ionesca).

Barbara Brathová, ki že nekaj let vodi bratislavski bienale ilustracij, predstavi v prispevku *I Have Dušan's Soul at Home* (Doma imam Dušanovo dušo) slovaškega ilustratorja Dušana Kállaya in monografijo: *Dušan Kállay: Magický svet*, angleška izdaja: *Dušan Kállay: A Magical World*. Bratislava: Slovart, 2004.

Xosé Antonio Neira Cruz v prispevku *Children's Magazines and Comics in Castilian* (Mladinska periodika in stripi v kastilskem jeziku) obširno predstavi razvoj mladinske periodike in stripa v Španiji. Prvi del prispevka zajema v tej številki špansko Kastilijo.

Bonnie Bernstein in Andrea Immel predstavita v prispevku *The Cotsen Children's Library* (Mladinska knjižnica Cotsen) knjižnico za mlade, ki jo je osnoval leta 1994 Lloyd E. Cotsen. Knjižnica, ki ima mednarodno zbirko zgodovinskih ilustriranih knjig za otroke, je vključena v mrežo knjižnic univerze Princeton v New Jerseyu, ZDA.

Maria Nikolajeva in Ulla Rhedin predstavita v prispevku *The Astrid Lindgren Memorial Award 2005* (Spominska nagrada Astrid Lindgren 2005) oba nagrajenca, in sicer japonskega ilustratorja Ryôjija Arajia in britanskega pisatelja Philipa Pullmana.

V uvodniku revije *Bookbird* v letu **2006** poziva uredništvo pisce iz neevropskih držav, predvsem iz J Amerike, Azije in Afrike, naj pošljejo prispevke, v katerih bodo bralce seznanjali z domačo mladinsko literaturo in domačo produkcijo mladinskih knjig. Tovrstni prispevki naj bi bili bolj zanimivi in bolj zaželeni kot prispevki, v katerih se lotevajo mladinskih knjig angleškega govornega področja.

V vsaki številki revije *Bookbird* je objavljenih več 'knjižnih dopisnic' (book postcard), ki s kratko anotacijo in z bibliografskimi podatki opozorijo na posebno zanimive mladinske knjige z vsega sveta. V **prvi številki** je ena od knjižnih dopisnic namenjena slikanici **Lile Prap: Zakaj? Why?** Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, 2002; La Jolla, CA: Kane/Miller, 2005.

V prispevku *No Red Buses Please* (Prosim ne rdečih avtobusov) razpravlja angleški ilustrator Martin O'Salisbury o težnji po globalizaciji pri izražanju mnogih slikaniških avtorjev. Prepričan je, da prav ilustratorji lahko posredujejo pomembna sporočila, še posebej z avtentičnim prikazom kraja dogajanja, posamezne kulture in dežele. Opozarja tudi na pomembno dejstvo in problem, da mnoge kvalitetne slikanice po svetu

ne dosežejo anglofonskega področja zaradi založniške politike.

V prispevku *Harry Potter and The Mahabharatha* (Harry Potter in Mahabharatha) primerjata V. Chellmmal in S. K. Chitra Lakshimi sporočila v knjigah o Harryju Potterju in v velikem indijskem epu.

Ingrid Johnston obravnava v prispevku *African Novels in Canadian Schools* (Afriški romani v kanadskih šolah) afriške romane, ki so primerno branje za kanadske mladostnike. Večina šol v Kanadi je multukulturnih. Zanimanje za afriško literaturo obstaja, a na voljo so le tiste knjige, ki so izšle v S. Ameriki. Večina avtorjev je belcev, črni afriški avtorji so še izjeme.

Xosé Antonio Neira Cruz nadaljuje s predstavitvijo mladinske periodike v Španiji, tokrat v Kataloniji, Galiciji in Baskiji. Naslov njegovega prispevka je *Children's Magazines in Multilingual Spain before and after Franco* (Mladinska periodika v večjezični Španiji pred in po Francu).

Zanimiv je prispevek britanskega strokovnjaka za mladinsko književnost Petra Hunta *The Emperor's New Clothes?* (Cesarjeva nova oblačila?), v katerem poda svoj pogled na pomembne strokovne konference s področja mladinske književnosti. Sprašuje se, kakšen učinek sploh dosejajo strokovno neoporečna, celo odlična predavanja pri poslušalcih? Sam poda nekaj predlogov za učinkovitejše in smiselnejše delo na konferencah. Udeleženci naj se ne bi pretvarjali, da vidijo to, kar naj bi videli, pa bi od predavanj več odnesli.

Patricia L Bloem predstavi v prispevku *The Americas Award* (Ameriška nagrada) posebno nagrado, ki jo vsako leto podeljujejo za najboljše latinskoameriško mladinsko literarno delo. Navaja tudi nagrajene knjige od leta 1993 dalje.

V rubriki *Focus IBBY* je objavljena slovaška poslanica ob mednarodnem

dnevu knjig za otroke 2006, katere avtorja sta pisatelj Ján Uličiansky in ilustrator Peter Čisárik. Objavljen je tudi seznam vseh nominirancev za Andersenovo nagrado 2006, med katerimi je tudi **Lila Prap** iz Slovenije.

V tej številki so navedeni tudi nagrajenci bienala ilustracij v Bratislavi v letu 2005. Grand Prix je prejel Ali Reza Goldouzian, Iran; zlato jabolko: Lilian Brøgger, Danska, Sara, Francija, Byoung-Ho Han, Koreja, Pawel Pawlak, Poljska, L'uboslav Pal'o, Slovaška; plakete pa so prejeli: Carll Cneut, Belgija, Pierre Pratt, Kanada, Alain Gauthier, Francija, Komako Sakai, Japonska, Pablo Amargo, Španija.

V **drugi številki** primerja Kamila Vránková v prispevku *Paths of Memory* (Steze spomina) zgodbo češke pisateljice Jane Knitlove *Stoletá holka* (*Stoletna deklica*) iz leta 1997 in zgodbo angleške pisateljice Philippe Pearce *Tom's Midnight Garden* (*Polnočni vrt*) iz leta 1958. S tem prispevkom je Vránková sodelovala na kongresu IRSCSL, International Research Society of Children's Literature (Mednarodno društvo za proučevanje mladinske literature), ki je bil leta 2005 v Dublinu.

Emma Gormley v prispevku *Name and Identity in Spinelli's Stargirl and Loser* (Ime in identiteta v Spinellijevi knjigi *Zvezdnica* in v knjigi *Poraženec*) dokazuje, da je oblikovanje identitete povezano z jezikom in družbo, kot se to odraža v knjigah ameriškega pisatelja Jerryja Spinellija.

Judith Inggs, lektorica na univerzi v Johannesburgu, predstavi v prispevku *New Frontiers in English Language Young Adult Fiction in South Africa* (Nove meje v leposlovju za mladostnike v angleškem jeziku v Južni Afriki) sodobno mladostniško literaturo. Čas po ukinitvi apartheida je odprl nove poti v pisanju za mlade, ki podira rasne omejitve, je pa še zadržano pri uvajanju nekaterih žanrov,

na primer znanstvene fantastike za mladostnike praktični ni.

Anne-Kari Skardhamar predstavi v prispevku *Angel, Star, Butterfly and Mirror* (Angel, zvezda, metulj in ogledalo) knjigo *I et speil, i et gåte*. Oslo: Aschenhoug, 1993. V angleškem prevodu je izšla z naslovom *Through a Glass, Darkly* (V ogledalu, v uganki). London: Dolphin/Orion, 1996. Avtor, norveški pisatelj Jostein Gaarder, v njej z uporabo simbolov in elementov fantazije sporoča filozofske ideje.

Miriam Gabriela Möllers predstavi v prispevku *A Campfire Called Literature* (Ogenj literature) že tradicionalni berlinski mednarodni literarni festival. Od leta 1993 se septembra vsako leto zbere v Berlinu več kot 120 avtorjev z vsega sveta. Vključeni so v razne prireditve, ki potekajo dvanajst dni. Na tem festivalu, ki so ga z navdušenjem sprejeli avtorji in občinstvo ter finančno podprli številni sponzorji, sta enakovredno predstavljene literatura za otroke in za odrasle.

Švicarski inštitut za otroške in mladostniške medije predstavlja njegova direktorica Christine Holliger v prispevku *The Sviss Institute for Children's and Youth Media*. Delo inštituta je tudi promocija mladinske literature in razvijanje strategij za spodbujanje branja. Knjižnica inštituta ima preko 50 000 enot, med katerimi je tudi mednarodna zbirka mladinske literature in zbirka sekundarne literature; v zbirkah so knjige od leta 1750 naprej. Knjižnica zbira tudi knjige vseh avtorjev, ki so nominirani za IBBY nagrade, za Andersenove nagrade in za častne liste.

Tretja številka je v celoti posvečena kitajski mladinski literaturi. Kitajska je bila v tem letu gostiteljica 30. kongresa IBBY. Vse prispevke razen prvega, v katerem Marian Allsobrook predstavlja kitajsko mladinsko literaturo dvajsetega stoletja, so pripravili kitajski avtorji.

Tudi **četrta številka** je tematsko zaokrožena. Posvečena je Andersenovi

nagradi 2006, ki je bila svečano podeljena na kongresu IBBY v Macau na Kitajskem novozelandski pisateljici **Margaret Mahy** in nemškemu ilustratorju **Wolfu Erlbruchu**. Izčrpana prispevka o nagrajencih sta pripravila Anna Jackson in Silke Schnettler.

V reviji so pregledno in strokovno predstavljeni finalisti izbora za Andersenovo nagrado, pisatelji: Jon Ewo, Norveška; Peter Härtling, Nemčija; Philip Pullman, VB; Toon Tellegen, Nizozemska; Eugene Trivizas, Grčija in ilustratorji: Lilian Brøgger, Danska; Etienne Delessert, Švica; Isol Misento, Argentina; Grégoire Solotaroff, Francija; Klaas Verplancke, Belgija.

Enako dostojno je predstavljenih še ostalih 39 pisateljev in ilustratorjev, ki so jih nacionalne sekcije IBBY predlagale za Andersenovo nagrado 2006, med njimi tudi **Lila Prap** iz Slovenije.

V desetčlanski mednarodni žiriji za Andersenovo nagrado 2006, ki ji je predsedoval Jeffrey Garrett, je bil tudi **Vasja Cerar**, član slovenske sekcije IBBY, prevajalec, in urednik pri Mladinski knjigi.

Tudi v **letu 2007** so prispevki za *Bookbird* vsebinsko precej raznoliki in prihajajo iz najrazličnejših držav.

Evelyn Arizpe poda v **prvi številki** v prispevku *Finding a Voice* (Kako povedati) razvoj mladinske literature v Mehiki, še posebej z vidika odnosa med odraslim piscem in otroškim bralcem. Razvoj mladinske literature je naredil ogromen korak od približno osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko knjig za otroke praktično ni bilo, do današnjih dni, ko je mladinska literatura v mehiški knjižni produkciji vodilna. Nadaljevanje prispevka sledi v drugi številki.

Angela Yannicopoulou v prispevku *Hypertextual Elements in the Interactive Fiction of Trivizas* (Nadbisedilni elementi v Trivizasovem interaktivnem leposlovju) raziskuje dela grškega pisatelja

Eugena Trivizasa, v katerih se literatura in sodobna tehnologija združujeta v nov in razburljiv način pripovedništva.

Midori Todayama v prispevku *Revival of an Old Image* (Oživitev stare podobe) analizira kronologijo izdaj, tudi spornih, slikanice *The Story of Little Black Sambo* (*Mali črni Sambo*) na Japonskem. Delo Helen Bannerman iz leta 1899 je doživelo več izdaj, prvi integralni prevod je na Japonskem izšel leta 1953. Številne izdaje te knjige so se prilagajale bralcem pa tudi kritiki, ki je opozarjala na pristranskost in rasizem.

Joan Glazer, sedanja predsednica *Bookbird Inc.* poda v prispevku *IBBY's 30th World Congress in Macau* (30. svetovni kongres IBBY v Macau) natančno poročilo o strokovnem delu kongresa in o spremljajočih prireditvah.

Elizabeth Hamill predstavi v prispevku *In Seventh Heaven* (V sedmih nebesih) nov. leta 2005 v Newcastlu ustanovljeni center za mladinsko literaturo *Seven Stories* (Sedem zgodb), ki naj bi bil nacionalni dom za britanske knjige za otroke. Že privlačna arhitektura zgradbe vabi v knjižnico, razstavno galerijo in prostore za prireditve. Nekateri trdijo, da je na svetu le sedem zgodb, ki pa jih povemo na tisoče različnih načinov. Center *Seven Stories* je namenjen tem različnim načinom pripovedovanja zgodb.

Vadim Vasiliev predstavlja v prispevku *A Cherished Dream* (Varovani sen) rusko nacionalno nagrado za mladinsko literaturo *Zavetnaya mehta*, ki naj bi spodbujala razvoj mladinske literature tudi denarno. Nagrada je namenjena avtorjem, ki pišejo v ruskem jeziku. Nagrad je več, in sicer: tri nagrade prve stopnje, šest nagrad druge stopnje in po ena za prvenec, za humor, za realistično zgodbo, za zgodbo o živalih in divjini, za znanstveno fantastiko in fantastiko in za detektivsko zgodbo.

Rubrika *Focus IBBY* objavlja poslаницo ob mednarodnem dnevu knjig za

otroke 2007 iz Nove Zelandije, ki jo je napisala Margaret Mahy, avtor plakata pa je ilustrator Zac Waipara.

Prispevek v počastitev spomina na **Vasjo Cerarja** je napisal predsednik slovenske sekcije IBBY Jakob J. Kenda. Vasja Cerar je bil član izvršnega odbora IBBY v letih od 2000 do 2002, član mednarodne žirije za Andersenovo nagrado 2006 in nagrajenec z nagrado IBBY častna lista 2006.

Druga številka se pričinja s kratkim prispevkom o preminuli angleški pisateljici Philippi Pearce (1920 – 2006), ki je ena najvidnejših avtoric mladinskih knjig v svetovnem merilu.

Hannelore Daubert, lektorica za mladinsko literaturo na Goethejevi univerzi v Frankfurtu na Maini, v svojem prispevku *Changing Images of Family in Postwar European Children's Literature* (Sprememba podobe družine v povojni evropski mladinski literaturi) predstavi, kako so se v zadnjih desetletjih v evropski mladinski literaturi spreminjale teme in oblike pripovedništva kot odraz družbenih sprememb. Še posebej močno so se spremenile družine. Sodobna demokratična družina je zelo drugačna od družine v petdesetih letih prejšnjega stoletja, zato je razumljivo, da so se tudi odnosi med družinskimi člani močno spremenili.

Richa Kapoor v prispevku *Waiting in the Wings* (Čakanje na krilih) opozarja, da je domača indijska literatura za mladostnike, napisana v angleškem jeziku, še vedno le počasna posnemovalka tovrstne zahodne literature.

Tijana Tropin, lektorica na Inštitutu za literaturo in umetnost v Beogradu, v prispevku *The Arcadian Motif in European Children's Literature* (Arkadijski motiv v evropski mladinski literaturi) obravnava nov pogled na otroštvo, ki se je oblikoval v 20. stoletju. Otroštvo ni več idilično obdobje, zaradi stiske otrok beži in se zateka v namišljen prostor, kjer je življenje srečno in preprosto. Moderna

podoba Arkadije je jasno prisotna v tisti nacionalni mladinski literaturi, v kateri je fantazijska literatura tradicionalna.

Evelyn Arizpe nadaljuje svoj prispevek *Finding a Voice* o razvoju mehiške mladinske literature, tokrat najnovejše.

Amanda Piesse obširno predstavi novo enciklopedijo mladinske literature, katere glavni urednik je Jack Zipes: *The Oxford Encyclopaedia of Children's Literature*. Oxford: Oxford University Press, 2006. Vol. 4.

Elizabeth Serra predstavi v prispevku Golden Labels in Brazil (Zlate nalepke v Braziliji) mladinske knjige, ki so prejele nagrado FNLIJ, nagrado Selo de Ouro (zlata nalepka). FNLIJ, Fundação Nacional do Livro Infantil e Juvenil, nacionalna ustanova za mladinsko literaturo je bila v Braziliji ustanovljena leta 1968 in je tudi brazilska sekcija IBBY. Od leta 1974 podeljuje nagrade za najboljše mladinske knjige, ki so izšle v Braziliji.

V rubriki *Focus IBBY* so vesti o podpori IBBY otrokom na kriznih področjih in o podelitvi medalj Jelle Lepman. V letu 2006 so za izjemno podporo IBBY medalje prejeli: Hidea Yamada, Japonska; The Nissan Motor Co., Japonska; Vincent Frank-Steiner, Švica.

Center za mladinsko literaturo in knjižničarstvo iz Slovenije je poslal reviji *Bookbird* knjižno dopisnico, na kateri promovira knjigo **Dese Muck: Anica in prva ljubezen**. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006.

V uvodniku **tretje številke** uredništvo opozarja na globalizacijo tudi na področju mladinske literature, kar je bilo zelo opazno tudi na bolonjskem sejmu knjig za otroke. V svetu prevladujejo knjige iz angleškega jezikovnega območja tako v originalnih izdajah kot v prevodih v nacionalne jezike. Uredništvo opaža tudi to, da je vpliv britanske mladinske literature pri poučevanju na univerzah po svetu prevladujoč. Kar se prevajanja tiče, je žal pretežno enosmerno, neanglofonske

literature le redko doživijo prevode in so izven svojih meja nepoznane, enako tudi njihovi avtorji. Uredništvo *Bookbirda* si prizadeva zmanjšati pomankljivosti na tem področju in z zadovoljstvom objavlja prispevke, ki pripomorejo k promociji posameznih nacionalnih literatur.

Clare Bradford in Hui-Ling Huang sta v prispevku *Exclusions and Inclusions* (Izključevanja in vključevanja) spregovorili o multikulturalnosti v sodobnih avstralskih in tajvanskih slikanicah. Sicer različnima deželama je skupno to, da ju zaznamujeta kolonizacija in etnična raznolikost. Prav to dvoje pa ima močan vpliv tudi na literaturo za otroke.

Helma van Lierop-Debrauwer v članku *A Time of Changes* (Čas sprememb) piše o mladinski literaturi in branju na Nizozemskem, ki sta z močno širšo družbeno spodbudo dosegla po letu 1945 velik razvoj. Tako so avtorji, kot: Paul Biegel, Miep Diekmann, Tonke Dragt, Guus Kuijer, Els Pelgrom, An Rutgers-van der Loeff, Annie MG Schmidt in Max Velthuijs in njihova dela za mlade priznani ne le doma, ampak tudi v mednarodnem prostoru. Pa čeprav je to literatura 'malega naroda'.

Ioanna Kaliakatsou v prispevku *A Voice from the Margins* (Glas z obrobja) analizira adaptaciji *Ilijade* in *Odiseje* v stripovskih izdajah; avtor Vasilis Rotas še posebej gradi na smešnosti.

Robin Morrow v prispevku '*Surreal*' *Picturebooks* (Surrealne slikanice) primerja dela dveh slikaniških avtorjev iz dveh različnih dežel, ki ustvarjata v popolnoma različnem stilu, a ju povezuje surrealistična vizija. To sta nemška ilustratorka Binette Schröder in angleški ilustrator Anthony Browne.

Takao Murayama predstavi v prispevku *Where Children Meet Books* (Kjer se otroci srečajo s knjigami) mednarodno mladinsko knjižnico v Tokiju. Knjižnica je namenjena otrokom in strokovnjakom, ki proučujejo mladinsko literaturo.

John Foster predstavi v prispevku *The Ena Noel Award for Encouragement (Australia)* (Nagrada Ene Noel za spodbudo, Avstralija) nagrado, ki je namenjena mladim avtorjem do 35. leta.

Prispevek v **četrti številki** *Holocaust Narratives and the Ethics of Truthfulness* (Pripovedi o holokavstu in o etiki resničnosti) je razmišljanje finske strokovnjakinje Lydie Kokkola o tem, kakšen način posredovanja grozljivih dogodkov je primeren mladim. Na posameznih primerih mladinskih knjig kritično obravnava pripovedi o holokavstu. Meni, da srhljiv naturalizem ni vedno sprejemljiv za mlade.

Lifang Li v prispevku *The Ideal World of Yang Hongying* (Idealni svet Yang Hongying) predstavi eno najbolj priljubljenih kitajskih pisateljic za otroke. Ne izogne pa se vprašanju opisovanja idealiziranega in realističnega otroštva.

Mladinska pisateljica Beverley Naidoo predstavi v prispevku *South African Children's Literature: Lifting the Stones of Apartheid* (Južnoafriška mladinska literatura: Pobiranje kamnov apartheida) novejšo literaturo za mlade v večjezični deželi, kjer se črnici spopadajo z revščino in boleznimi, še posebej z aidsom.

Tayo Shima, strokovnjakinja na likovnem področju in nekdanja predsednica IBBY, v prispevku *Picturebooks. Art that Traverses Time and Culture* (Slikanice. Umetnost, ki presega čas in kulturo) dokazuje, da so slikanice posredovalke univerzalnih človeških vrednot. V prispevku opiše razvoj japonskih slikanic, očrta vpliv japonske umetnosti na evropsko in prikaže, kako so se slikanice razvijale od art nouveau preko obdobja med obema vojnama do danes v Evropi in Ameriki.

Virginie Douglas predstavi v prispevku *Institut International Charles Perrault, France* (Mednarodni inštitut Charlesa Perraulta, Francija) vodilno francosko ustanovo, namenjeno prouče-

vanju mladinske literature in otroštva. Inštitut je bil osnovan leta 1994 in je lociran v kraju Eaubonne blizu Pariza (približno 20 minut vožnje) v imenitni graščini iz 18. stoletja, ki jo obkroža velik park. Pomembna dejavnost inštituta je prirejanje tečajev, ki jih vodijo strokovnjaki z različnih francoskih univerz.

Hannelore Daubert predstavi v prispevku *The Changing Face of Children's Literature. 50 Years of the DJLP – German Youth Literature Prize* (Spremembe v mladinski literaturi. 50 let nemške nagrade za mladinsko literaturo) strukturo nemške državne nagrade in njeno spreminjanje skozi dolgoletno obdobje. Zgodovina nagrade odraža tudi zgodovino mladinske literature. Žirijo za nagrado sestavljata dve med seboj neodvisni skupini, skupina strokovnjakov in skupina mladih, ki so izbrani iz bralnih klubov po vsej državi. Vsako leto marca je na leipziškem knjižnem sejmu objavljena lista finalistov, oktobra na frankfurtskem knjižnem sejmu pa so nagrade glamurozno podeljene. Nagrade so podeljene za več kategorij: nagrada žirije mladih; nagrada za slikanico; nagrada za knjigo za otroke; nagrada za knjigo za mladostnike; nagrada za poučno knjigo. Nagrajene so nemške in v nemščino prevedene knjige. Nagrada v višini 8 000 evrov za vsako kategorijo se lahko podeli enemu avtorju ali pa razdeli med pisatelja, ilustratorja in prevajalca. Vsako leto se podeli tudi posebna nagrada v višini 10 000 evrov, vsako leto izmenjaje po enemu nemškemu pisatelju, enemu ilustratorju in enemu prevajalcu. Vsi nagrajenci dobijo tudi kipec deklice Momo Michaela Endeja. Sponzor nagrade je Zvezno ministrstvo za družino, starejše, ženske in mladino. Organizacijo nagrade vodi nacionalna ustanova za mladinsko literaturo, Arbeitskreis für Jugendliteratur, ki je tudi nemška sekcija IBBY. Ob obletnici je izšla tudi publikacija o nagradi.

Rubriko *Books on Books* je pripravila nova urednica Christiane Raabe, ki je tudi nova direktorica Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu. Obsežen prispevek je posvečen dosedanji urednici Barbari Scharioth ob njeni upokojitvi.

V rubriki *Focus IBBY* so navedeni nominiranci za Andersenovo nagrado 2008, med njimi slovenska ilustratorica **Lila Prap**, in nominiranci za nagrado za promocijo branja IBBY-Asahi Reading Promotion Award 2008. Kandidati za nagrado za promocijo branja so: SLAV/KwaZulu Natal Support Project, Južna Afrika; Biblionef, Južna Afrika; Bedrich Benes Buchlovan Library: The Night with Andersen, Češka; Village Library Project of the Society for All Round Development (SARD), Indija; Action with Lao Children, Laos; Grupo Cerra Largo de Promoción de la Lectura, Urugvaj; National Reading Campaign of the Tamer Institute for Community Education, Palestina; Fundación Taller de Letras Jordi Sierra I Fabra, Kolumbija; Edition Bakame, Books for Children in Rwanda, Ruanda; The Akili Trust Reading Development Project, Kenija; Lubuto Library Project, Zambija. Nagrada bo podeljena na kongresu IBBY v Kopenhagenu.

Bookbird razpisuje v tej številki mesto novega urednika, ki bo delo prevzel s prvo številko leta 2009.

Tanja Pogačar

PREDSTAVITEV SLOVENSKE MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI NA BOLONJSKEM KNJIŽNEM SEJMU 2008

Kot je že znano, je knjižni sejem v Bologni vsako leto najpomembnejši med-

narodni dogodek na področju otroške in mladinske književnosti ter ilustracije in obenem najbolj izčrpen pregled smernic v svetovnem merilu. Na sejmu iz leta v leto sodeluje več držav in ustvarjalcev. Na sejmu so razglasili tudi dobitnika Andersenove nagrade (pisatelj Jörg Schubiger iz Švice in ilustrator Roberto Innocenti iz Italije) in spominske nagrade Astrid Lindgren (Sonya Hartnett iz Avstralije). Letošnja posebna gostja sejma je bila Argentina.

Delovna skupina za pripravo slovenske predstavitve na bolonjskem knjižnem sejmu – v sestavi: Nataša Bucik (MK), Matjaž Schmidt (ZDSLU), Irena Svoltjšak Miš (Založba Miš), Jana Babšek (Didakta) in Janja Vidmar (DSP) – je na prvem sestanku (nov. 2007) določila smernice in zadolžitve. Za ustrezno promocijo na ravni tovrstnega sejma je bil najprej seveda nujno potreben nov katalog, ki ga je mogoče dopolnjevati vsako leto. Z urednico kataloga Jano Babšek smo na podlagi naslednjih kriterijev:

- kakovosten in prepoznaven posameznikov opus na področju otroške in mladinske literature, izkazan z vsaj petimi deli (od tega najmanj z dvema v zadnjih sedmih letih), mednarodne, nacionalne in stanovske nagrade ter nagrade, prejete za delovanje na področju mladinske književnosti in ilustracije, prejete v zadnjih desetih letih – v najožji izbor nacionalne predstavitve mladinske književnosti uvrstili 45 vrhunskih pisateljic, pisateljev, pesnic in pesnikov ter 34 najzlahtnejših ilustratorjev, od tega 5 ustvarjalcev, ki delujejo samostojno na obeh področjih. Njihova uvrstitev v katalog je gotovo svojevrstno priznanje za njihov bogat prispevek k literarno-etičnim presežkom in razvoju slovenske mladinske književnosti sploh.

Tudi sam izbor knjig za predstavitev na sejmu, ki sva ga pripravili skupaj z Natašo Bucik, je nastal na podlagi skorajda sorodnih kriterijev za katalog. Tako